

H A B E R L E R

Prof. GRIEDER KÜTÜPHANECİLİK ENSTİTÜSÜNDEN AYRILDI

İki yıldan beri Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Enstitüsü'nde vazife görmekte olan *Prof. Elmer Grieder*, öğretim süresi sona erdiği için 13 Haziran 1957 tarihinde Ankara'dan ayrılmıştır. Bu münasebetle, Profesörün Enstitüdeki öğrencileri, aynı zamanda Enstitüdeki vazifesinden ayrılmakta bulunan *Adnan Ötüken* için de olmak üzere, Baraj'da bir yemek vermişlerdir. Biri Amerikalı, diğeri Türk iki öğretmen için verilen bu yemek çok samimi olmuştur.

Prof. Elmer Grieder şerefine, ayrıca, Türk Kütüphaneciler Derneği de Bulvar Palas'ta bir akşam yemeği vermiş, yemek sohbetler içinde geçmiştir.

Son olarak İstanbul Kütüphaneciler Derneği de, Profesörün İstanbul'dan geçişi sırasında bir çay tertip etmiştir. Bu toplantıda *Prof. Grieder*, bir meslekî konuşma yapmıştır.

ADNAN ÖTÜKEN MİLLÎ KÜTÜPHANE'DEN AYRILDI

Millî Kütüphane'nin kurucusu ve kurulduğu günden beri de müdürü olan *Adnan Ötüken*, Maarif Vekâleti tarafından Almanya öğrenci müfettişliği ve kültür ataşeliğine tayin edilmiş ve yeni vazifesine başlamak üzere 12 Temmuz 1957 tarihinde Ankara'dan 20.35 ekspresiyle İstanbul'a hareket etmiştir. Garda, başta Maarif Vekâleti Müsteşarı *Osman Faruk Verimer* olmak üzere vekâlet ileri gelenleri, dostları ve Millî Kütüphane mensupları tarafından uğurlanmıştır. Yanında eşi *Sabiha Ötüken* ile kızları *Deniz Ötüken* ve *Yıldız Ötüken* de bulunan *Adnan Ötüken*, 19 Temmuz 1957 tarihinde de Ankara vapuru ile İstanbul'dan ayrılmış ve orada da izinli olarak İstanbul'da bulunan Millî Kütüphane mensupları ile İstanbul kütüphaneleri müdürlerinden bazıları ve derleme müdürü tarafından uğurlanmıştır.

ADNAN ÖTÜKEN İÇİN MİLLÎ KÜTÜPHANE'DE YAPILAN TOPLANTI

Adnan Ötüken'in memleket dışında yeni bir vazifeye tayini dolayısıyla Millî Kütüphane mensupları tarafından bir veda toplantısı tertip edilmiştir. 3 Temmuz 1957 Çarşamba günü saat 18 de Millî Kütüphane'nin bahçesinde yapılan toplantıda Maarif Vekili sayın *Tevfik İleri*, Maarif Vekâleti Müsteşarı sayın *Osman Faruk Verimer* başta olmak üzere vekâlet ileri gelenlerinden ve *Adnan Ötüken*'in dostlarından *Aziz Berker*, *Prof. Cemal Alagöz*, *Prof. Kenan Akyüz*, *Faik Binal*, *Osman Horasanlı*, *Ferid Saner*, *Faik Reşit Unat*, *Kadri Yörükoğlu*, *Cumhur Şahingiray*, *Enver Koray*, *Afet İnan* gibi seçkin bir davetli ve dost grubu ile Millî Kütüphane'nin eski ve yeni mensuplarının pek çoğu aileleriyle birlikte hazır bulunmuşlardır.

Toplantı, Millî Kütüphane başuzmanı ve müdür vekili *Sami N. Özerdim*'in kısa bir konuşması ile açılmış, bundan sonra Kütüphaneler Müdürü sayın *Aziz Berker*, Millî Kütüphaneye Yardım Derneği Başkanı sayın *Prof. Cemal Alagöz*, *Adnan Ötüken*'in meziyetlerini belirten samimi ve güzel birer konuşma yapmışlardır. Daha sonra Millî Kütüphane uzmanlarından *Muhteşem Şalvuz* ile uzman *Dr. Müjgân Cumbur* ve Millî Kütüphane'nin kuruluşundan beri *Ötüken* ile birlikte çalışanların en eskisi olan *Nezahet Anaçan* konuşmuşlardır. Gençlerin konuşmasından sonra söz alan Maarif Vekili sayın *Tevfik İleri*, *Adnan Ötüken* ile fakülte sıralarında başlayan arkadaşlığına temas ile söze başlamış, onun meziyetlerinden bahsetmiş, Millî Kütüphane'nin kuruluşunda *Adnan Ötüken*'in büyük hizmetini belirtmiştir. Alkışlarla karşılanan bu güzel konuşmadan sonra Millî Kütüphane mensupları tarafından *Ötüken* için ayrılık hâtırası olarak alınan gümüş ibriği, yapılan rica üzerine sayın *Tevfik İleri* yine alkışlar arasında *Ötüken*'e teslim etmiştir. Konuşmalardan ve armağandan çok mütehassis olan *Adnan Ötüken* yaptığı samimi ve fakat heyecanlı konuşmada Almanya'ya gitmekle beraber, kalbinin daima Millî Kütüphane'de kalacağını bilhassa belirtmiş, en büyük emelinin vatana döndüğü zaman yine bu müessesede kendisine verilecek küçük bir odada bir müşavir gibi çalışmak olduğunu kaydetmiştir.

Toplantı bu samimi hava içinde sona ermiştir.

ADNAN ÖTÜKEN'İN MİLLÎ KÜTÜPHANE HAKKINDA SÖZLERİ

Millî Kütüphane'den ve Türkiye'den ayrılışı dolayısıyla, *Adnan Ötüken*, Türk Kütüphaneciler Derneği Aylık Haberler Bülteni'ne, kütüphane hakkında şu sözleri söylemiştir :

— Bugünkü Millî Kütüphane bir başlangıçtır. Ben, ulu bir çınar olmasını emel edindiğim Millî Kütüphane'ye elimden geldiği kadar hizmet etmeğe çalıştım. En büyük medarı iftiharım bu müessesede yetişmiş olan genç meslek arkadaşlarımdır. Müessesenin onların elinde büyük inkişaf göstereceğine inanıyorum. Millî Kütüphane'nin bir şahsın malı ve bir şahsın vücudu ile kaim bir müessese olmadığını ispat etmemiz lâzım. Bu sahada bilgileri ve çalışmalarıyla benden üstün hale gemiş olduklarına samimiyetle kani bulunduğum genç arkadaşlarıma müesseseyi bilfiil idare etmek imkân ve fırsatını vermeği bir vazife saydım. Onların elinde Millî Kütüphane çok inkişaf edecektir. Bununla beraber, ne kadar uzaklara gidersem gideyim yine Millî Kütüphane'nin hizmetindeyim.

MİLLÎ KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ

Adnan Ötüken'in ayrılması dolayısıyla açılan Millî Kütüphane müdürlüğüne, kütüphanenin başuzmanı-*Sami N. Özerdim* vekâleten tayin olunmuştur. 18 Temmuz 1957 tarihinde yeni vazifesine başlayan sayın *Sami N. Özerdim*'in mufassal bir biyografisini dergimizin bu sayısında (Türk Kütüphaneciliğine Hizmet Edenler sayfasında) bulacaksınız.

Adnan Ötüken için Millî Kütüphane'de yapılan veda toplantısında Sayın Tefvik İleri konuşurken

Millî Kütüphane'de yapılan veda toplantısında A. Ötüken konuşurken

KÜTÜPHANECİLİK ENSTİTÜSÜNÜN YENİ PROFESÖRÜ Dr. LEWIS F. STIEG

Ankara Üniversitesi Kutuphanecilik Enstitüsü'nün yeni profesörü *Dr. Lewis F. Stief*, bu ders yılı başında yeni vazifesine başlayacaktır.

Sayın Profesörün hayatı ve eserleri hakkında, Enstitu öğrencilerinden *Ayşen Athoğlu, Solmaz Mumcu ve Turkey Çirçi* tarafından hazırlanmış bir yazıyı Bulteni-mizin gelecek sayısında yayımlıyacağız.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİNDE YENİ İŞBÖLÜMÜ

Türk Kutuphaneciler Derneği Yönetim Kurulu üyesi olan *Adnan Ötuken*'in Türkiye'den ve dolayısıyla Yönetim Kurulu üyeliğinden ayrılması dolayısıyla, yerine ilk yedek üye olan sayın *İkbal Argon* geçmiştir.

Adnan Ötuken'den açılan Dernek Bulteni'nin yazı işleri mudurluğuna *Neşdet Sançar* seçilmiştir. Bultenin yazı işleri sekreterliğine de Millî Kutuphane uzman-larından *Ruhan Turkmen* getirilmiştir.

MİLLÎ KÜTÜPHANEYE YARDIM DERNEĞİNDE YENİ İŞBÖLÜMÜ

Millî Kutuphaneye Yardım Derneği umumî kâtibi *Adnan Ötuken*'in, vazife-sinden ayrılması dolayısıyla, açılan Yönetim Kurulu üyeliğine ilk yedek üye olan Millî Kutuphane Mikrofilm Başuzmanı *İrfan Donmez* getirilmiştir.

Aynı toplantıda umumî kâtipliğin Millî Kutuphane müdür vekili *Sami N. Özerdim* tarafından yapılmasının en uygun hareket olacağı belirtilmiş ve sayın *Sami N. Özerdim* mevcut üyelerin ittifakı ile bu vazifeye getirilmiştir.

MİLLÎ KÜTÜPHANECİLER YAPI KOOPERATİFİNİN İNŞAATI

Millî Kutuphane mensupları tarafından kurulmuş olan yapı kooperatifinin inşaatı büyük bir hızla devam etmektedir. 48 daireyi ihtiva eden uç blokun inşaa-tına geçen yıl ekim ayında başlandığı halde binaların çatıları kapanmış, mozayik işleri bitirilmiş, merdivenler ve tahta aksam üzerinde çalışılmaya başlanmıştır. Kurulalı yıllar olduğu halde bir çok yapı kooperatiflerinin daha temel atma işine bile girişemedikleri bir zamanda, Millî Kutuphaneciler Kooperatifinin inşaatının bu derece hızla yürümesi yönetim kurullarının ciddi çalışmaları ve başarılı bir muteahhit ile anlaşmış bulunmalarındandır. Bu arada, kooperatifin kurulduğu günden başlayıp, Ankara'dan ayrıldığı güne kadar kooperatif başkanlığı yapan sayın *Adnan Ötuken*'in bu husustaki büyük hizmetlerini bilhassa zikretmek gerekir. İşlerin yürütülmesinde ve bilhassa malzemenin temininde *Ötuken*'in gösterdiği başarı karşısında kooperatif muteahhidinin: "*Millî Kutuphane'nin bu derece çabuk inkişafının sebebini şimdi daha iyi anlıyorum!*" demesi, bir gerçeğin yabancı bir ağızdan ifadesinden başka bir şey değildir.

Millî Kutuphane mensuplarından kooperatifte ortak bulunanların ve diğer ortakların birkaç aya kadar yeni dairelerine kavuşacakları umulmaktadır.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİNİN YENİ YAYINLARI

Türk Kutuphaneciler Derneği, son zamanlara kadar sadece, ilgili çevrelerde ve bilhassa batı ülkelerinde çok iyi karşılanan matbu bulteni ile teksir suretiyle hazırlanan Aylık Haberler Bulteni'ni çıkarmakta idi. Şimdiye kadar yalnız geçen yıl 3, daha evvelki seneler ise 2 şer nusha çıkan matbu bulten bu yıl 4 sayı yayınlanacak, bu suretle genel kurullarda ısrarla temenni edilen derginin mevkut hale getirilmesi isteği gerçekleşmiş olacaktır. VI. cildin ilk 2 sayısı bir arada olarak Haziran 1957 tarihinde çıkmıştı. Eylül 1957 de yayınlanan bu 3. sayıdan sonra Aralık 1957 de de bu cildin 4. ve sonuncu sayısı çıkacaktır.

Türk Kutuphaneciler Derneği, meslektaşlarına yayın suretiyle daha faydalı olabilmek için ayrıca seri halinde neşriyat yapmaya da karar vermiş ve serinin ilk kitabı olarak basma eserler enstruksiyonunu bastırmıştır. "*Türk Kutuphaneciler Derneği Yayınları, Nu. 1*" seri kaydı ile yayınlanan enstruksiyonun adı "*Basma Eserler Alfabetik Katalog Kaideleri (Enstruksiyon)*"dur. Millî Kutuphane uzmanları, kutuphanecileri ve müşavirlerinden kurulu bir heyet tarafından hazırlanan bu enstruksiyon, sadece Millî Kutuphane'nin değil, bütün Türk kutuphanelerinin ihtiyaçları gözönünde bulundurularak hazırlanmıştır. Kutuphaneler Müdürlüğü bu enstruksiyonu bazı kutuphaneleri için ufak tefek farklarla bütün Türkiye kutuphanelerinde tatbik etmeye karar vermiş ve bunun için luzumlu formalitelerin tamamlanması işine girişmiştir.

Bu muhim eser 6 lira fiyatla satılmaktadır.

Dernek, hususi yayınlarının ikincisi olarak, *Neriman Malkoç Özturkmen* tarafından hazırlanan "*İstanbul ve Ankara Kutuphaneleri*" adlı eseri basmıştır. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Bölümü mezunlarından olan sayın *Neriman Malkoç Özturkmen* bu iki büyük şehrimizdeki kutuphaneler üzerinde hazırladığı seri yazıları daha önce *Yeni İstanbul* ve *Vatan* gazetelerinde yayınlamış, sonra hepsini gözden geçirip bir kısmını âdeta yeniden yazmak suretiyle bu değerli eseri meydana getirmiştir. Eserin bir hususiyeti de, Millî Kutuphane'nin yeni Ofset makinesinde basılmış olmasıdır.

Millî Kutuphane'nin Basım ve Ciltevin'de bir ay gibi kısa bir zamanda basılan ve ciltlenen eser 120 sayfadır. 25 İstanbul, 7 Ankara kutuphanesini ihtiva eden ve kutuphanelerin tarihçeleri, şimdiki durumları, kitapları vesair tarafları etrafında derli toplu bilgileri ihtiva eden eser 5 lira fiyatla satışa çıkarılmıştır.

Her iki eser için *Türk Kutuphaneciler Derneği Başkanlığı, Millî Kutuphane, Ankara* adresine muracaat edilebilir.

Türk Kutuphaneciler Derneği, serinin 3. kitabı olarak Kutuphaneler Müdürlüğü tarafından hazırlanan yazma eserler enstruksiyonunu bastırmaktadır. "*Yazma ve Eski Basma Kitapların Tasnif ve Fıslama Kılavuzu*" adını taşımakta olan eserin büyük bir boşluğu dolduracağı muhakkaktır.

MİLLÎ KÜTÜPHANE ESKİ HARFLİ TÜRKÇE ESERLER BÖLÜMÜNDE KATALOG ÇALIŞMALARI

Millî Kutuphane'nin Eski Harfli Türkçe Eserler Bölümü, bir muddettenberi Arap harferi ile basılı Türkçe eserlerin katalogunun hazırlanmasına ilk adım olacak bir çalışma üzerindedir.

1729—1928 yılları arasında basılmış Arap harfli Türkçe eserlerin nelerden ibaret olduğunu bugün tamamen bilemiyor ve muhtelif tahmini hesaplara dayanan bir 30.000 sayısını tekrarlıyoruz. Bu iki yuz yıllık devrenin Türkçe mahsullerinin neler olduğunu öğrenmek için yapılacak ilk iş, kutuphanelerimizdeki Arap harfli Türkçe eserlerin bir katalogunu hazırlamaktır. Millî Kutuphane'nin Eski Harfli Türkçe Eserler Bölümü, bu muhim meselenin halli için ilk adımı atmış bulunuyor.

İki cilt olarak hazırlanan ve “*Millî Kutuphanede Mevcut Arap Harfli Türkçe Eserler Muvakkat Kataloğu*” adı verilen eser, Kutuphaneler Mudurluğu ile yapılan işbirliği neticesinde Türkiye'nin belli başlı kutuphanelerine gönderilmiş ve bu kutuphanelerimizde mevcut olup da Millî Kutuphane'de bulunmayan Arap harfli Türkçe eserlerin tespitine başlanmıştır.

Muvakkat katalogun birinci cildi, eserin boş sayfalarına işlenmiş kitap kuyeleriyle Millî Kutuphane'de toplanmaya başlanmıştır. Bu boş sayfalarda, muvakkat katalogtaki kitapların muhtelif kutuphanelerimizde mevcut olanlarının yer numaraları da belirtilmektedir. İlerde bunların birleştirilmesiyle “Eski Harfli Türkçe Eserler Toplu Kataloğu” meydana gelmiş olacaktır. Bu katalogun hazırlık çalışmalarına başlanmış bulunmaktadır.

NOT : Bu muvakkat katalog hakkında dergimizin bu sayısında “Bibliyografya” bölümünde bir yazı bulunmaktadır.

MİLLÎ KÜTÜPHANE'NİN YENİ BASKI MAKİNESİ

Unesco, Birleşmiş Milletler Teknik Yardım programı gereğince, Millî Kutuphane'ye bir ofset baskı makinesi temin etmiştir.

Bu sayede, Millî Kutuphane mudurluğu, yayınlarını, dışarı matbaalara muhtaç olmadan hazırlama imkânına sahip olmuştur.

Yeni makinede ilk eser olarak, *Neriman Malkoç Öztürkmen* tarafından hazırlanan “*İstanbul ve Ankara Kutuphaneleri*” adlı kitap basılmıştır. Türk Kutuphaneler Derneği yayınlarının ikinci eseri olan bu kitap hakkında Dergimizin gelecek sayısında bir yazı bulunacaktır.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ SERİ KONFERANSLARI

Türk Kutuphaneler Derneği tarafından tertip edilen seri konferansların altıncısı, 5.VI.1957 tarihinde saat 16 da Millî Kutuphane okuma salonunda Millî Kutuphane mensuplarından *Münevver Okur* tarafından verilmiştir. Fatih'in edebî şahsiyeti konusundaki konferans, ulu Türk padişahının gazellerinden örneklerle de süslenmiş olduğundan, büyük bir ilgi ile dinlenmiştir.

AHMET BORCAKLI'NIN ŞAN RESİTALİ

Milli Kütüphane mensuplarından *Ahmet Borcaklı*'nın yıllık şan resitali, 31. V. 1957 tarihinde Ankara Türk Ocağı salonunda verilmiştir. Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından tertip edilen ve seçkin bir davetli zümresinin takip ettiği konserde, *Ahmet Borcaklı*; *R. Schumann*, *A. W. Mozart*, *G. Rossini*, *F. Schubert* gibi tanınmış batı müzisyenlerinden seçilmiş parçalarla *Ulvi Cemal Erkin* ve *Eduard Zuckmayer* tarafından armonize edilmiş halk türküleri okumuştur.

MAARİF VEKİLİ MİLLİ KÜTÜPHANE'Yİ ZİYARET ETTİ

Maarif Vekili sayın *Tevfik İleri*, 27 Haziran 1957 Perşembe günü Milli Kütüphane'yi ziyaret etmiştir. İki saat kadar Milli Kütüphane'de kalan sayın vekil, servislerin hepsini dolaşmış ve çalışmalar hakkında ilgili kimselerden izahat almıştır. Sayın *Tevfik İleri* müessesenin çalışmalarından ve intizamından çok memnun kaldığını bildirmiştir.

MİLLİ KÜTÜPHANE'NİN DİĞER ZİYARETÇİLERİ

1957 yılı temmuz ve ağustos ayları içinde Milli Kütüphane'yi Türk ve yabancı bir çok tanınmış zevat ziyaret etmiştir. Muhtelif tarihlerde müesseseyi ziyaret eden yabancılar arasında tanınmış şarkiyatçı *Prof. Dr. Helmut Ritter*, Musul Umumi Kütüphanesi Müdürü *Ahmed Abdullah*, Amerikalı profesör ve kütüphanecilerden *Prof. Elliot F. Cheatham*, *Dr. Richard Rank*, *Mrs. Grace S. Smith*, *Mr. ve Mrs. John Smith*, milliyetçi Çin maarif müsteşarı *Ou Tsuin-Chen* ile Iraklı profesörlerden mürekkep 33 kişilik bir grubu kaydedebiliriz.

Aynı günler içinde Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü sayın *Halit Dener* ile Bayezit Kütüphanesi Müdürü sayın *Muzaffer Gökman* ve ayrıca Amasya Bayazıt Kütüphanesi Müdürü sayın *Sami Gürtürk* ile Bursa Yenişehir Süleymanpaşa Kütüphanesi Müdürü sayın *Ali Başar* da Milli Kütüphane'yi ziyaret etmişlerdir (Bu ziyaretler hakkında daha çok bilgi için bk.: Milli Kütüphane Haberleri "Aylık Bülten", ağustos ve eylül 1957, sayı 8 ve 9).